

**Startnotitie effectiviteit subsidieverlening
gemeente Berkelland**

Januari 2023

1. Inleiding- en aanleiding

Gemeenten zijn zich ervan bewust dat bepaalde maatschappelijke doelen heel goed, en soms beter, bereikt kunnen worden door derden in staat te stellen activiteiten uit te voeren. Groepen van inwoners, verenigingen, maatschappelijke instellingen en organisaties ontvangen daartoe éénmalig of periodiek een financiële bijdrage in de vorm van een subsidie. Het kan per jaar om uitgaven van substantiële omvang op de gemeentelijke begroting gaan.

De vraag is hoe de subsidies zijn besteed en of daarmee is bereikt wat de gemeente Berkelland ermee beoogde, met andere woorden: wat is de effectiviteit van het subsidiebeleid? Deze vraag staat centraal in dit rekenkameronderzoek.

Uit een rondgang bij de fracties is interesse gebleken voor een onderzoek naar de besteding van deze subsidies. Voor de gemeenteraad groeit namelijk het belang van een weloverwogen toekenning van subsidies, omdat: Het betrekking heeft op de volksvertegenwoordigende rol:

- In hoeverre faciliteert de gemeente de lokale kracht van de samenleving door initiatieven te subsidiëren?

Het betrekking heeft op de kaderstellende rol:

- Wat wil de gemeente bereiken?
- Wat laat de gemeente daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

Het betrekking heeft op de controlerende rol:

- Heeft de gemeente bereikt wat het beoogde?
- Is gedaan wat zou worden gedaan?
- Heeft het gekost wat was gedacht dat het zou kosten?

Aan de gemeenteraad is het de taak om voor deze complexe materie kaders te stellen, die te controleren en vervolgens bij te sturen waar nodig.

2. Criteria

Bij de keuze en afweging van het onderwerp maakt de Rekenkamercommissie gebruik van een aantal criteria. De criteria zijn van belang om duiding te geven en de relevante aan te geven waarom er voor dit onderwerp is gekozen:

- Het financiële belang van het onderwerp: De gemeente Berkelland verstrekt jaarlijks voor meer dan een miljoen aan subsidies op het terrein van kunst, cultuur, sport en welzijn en evenementen. Er worden zowel incidentele als meer structurele subsidies verstrekt.
- Het maatschappelijk belang van het onderwerp: Om te voorkomen dat maatschappelijke activiteiten die effectief zijn worden wegbezuinigd of dat subsidies verstrekt worden aan ineffectieve activiteiten, is het van belang dat de effectiviteit van subsidies in beeld worden gebracht.
- De twijfel met betrekking tot de uitvoering van het onderwerp: wordt door gemeente Berkelland haar subsidies dusdanig verstrekt dat deze daadwerkelijk van meerwaarde zijn voor zowel de inwoners als voor de gemeente?
- Het is geschikt als rekenkameronderzoek: Het onderzoek levert nieuwe inzichten en informatie op voor de gemeenteraad. Het zorgt ervoor dat de gemeenteraad nog beter in staat is om haar rollen te vervullen.

3. Doel van dit onderzoek

3.1 Doelstelling van het onderzoek:

Een subsidieregeling is geen doel op zich, maar een middel om een maatschappelijk doel te realiseren. Daarom is het belangrijk om bij het verstrekken van subsidie helder en eenduidig te omschrijven welk maatschappelijk doel met de subsidie beoogd wordt. Alleen dan is het mogelijk te evalueren of de subsidie heeft bijgedragen aan het beoogde maatschappelijk doel.

Met dit rekenkamer-onderzoek willen we het inzicht in de doeltreffendheid van de Berkellandse subsidieverstrekingen verbeteren en handvatten aan de gemeente Berkelland aanreiken om onderbouwde keuzes te kunnen maken voor het continueren, aanpassen of opheffen van subsidies.

3.2 Hoofdvraag

Centrale onderzoeksvraag:

Hoe effectief is het subsidiebeleid en de uitvoering daarvan in de gemeente Berkelland in relatie tot de beoogde maatschappelijke effecten?

3.3 Deelvragen

De deelvragen zijn onderverdeeld in drie thema's:

Begrip en omvang van subsidies

1. Wat verstaat de gemeente Berkelland onder subsidies?
2. Welke soorten subsidies zijn er, wat is de omvang van de feitelijke subsidies en aan welke sectoren c.q. instellingen worden die verstrekt?
3. Welke kaders kent de gemeente Berkelland voor de verschillende subsidies? Sluit de actuele Algemene Subsidieverordening hierop aan?
4. Is er een eenduidig register, waarin alle verleende subsidies per jaar zijn opgenomen? Zo niet, op welke wijze wordt inzicht en overzicht gecreëerd in de verleende subsidies?

Toetsing

5. Sluit de methodiek van subsidiëren aan op de te bereiken effecten?
6. Welke waarborgen zijn er in het proces van subsidieverstreking voor het bereiken van de doelen/gewenste maatschappelijke effecten?
7. Wordt er verantwoording van de besteding van de subsidies afgelegd conform de eisen door Berkelland gestelde kaders? En wat is de kwaliteit van deze verantwoording?
8. Wordt er gecontroleerd of het geld besteed is aan de doelen waarvoor de subsidie is verleend? Hoe ziet deze controle er bij zowel incidentele- en/of structurele subsidies uit?

Rol van de raad

9. Wat heeft de gemeenteraad nodig om de effectiviteit van de subsidieverlening te kunnen bepalen?
10. Kan de raad op basis van de verkregen informatie zijn kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen inzake subsidies?
11. Op welke wijze geeft de gemeenteraad invulling aan zijn kaderstellende en controlerende rol in relatie tot subsidies?

Leerpunten

12. Wat kan de gemeente Berkelland leren van hoe andere gemeenten zorgen dat de door hen versterkte subsidies zoveel mogelijk bijdragen aan de realisatie van de achterliggende beleidsdoelen?

4. Afbakening van het onderzoek

Het onderzoek heeft betrekking op de periode januari 2018 tot heden. Het onderzoek heeft zowel betrekking op kortlopende als langlopende subsidies. Er is besloten om in dit onderzoek niet te kijken naar subsidies op gebied van monumenten, energiebesparing en landschap.

5. Onderzoeksmethode

Er zal gebruikt worden gemaakt van meerdere onderzoeksmethoden. Er zal in elk geval een documentenstudie worden verricht en interviews worden gehouden met subsidieverleners en subsidieontvangers. Daarnaast zullen er 3 a 4 casussen worden onderzocht. Dit binnen een aantal sectoren, zoals kunst, cultuur, sport en welzijn en evenementen. Deze zullen worden gekozen nadat het onderdeel 'begrip en omvang van subsidies' is uitgevoerd. Met een nog aan te wijzen onderzoeksbureau zullen de onderzoeksvragen en de onderzoeksmethode definitief worden gemaakt.